

Lietuvių kalbos ir literatūros olimpiada Lietuvos ir užsienio lietuviškų mokyklų mokiniam

9–10 klasės (I–II gimnazijos klasės)

Šalies etapas

2020 m.

ATSAKYMAI

I UŽDUOTIS

1. R. Gavelis, *Jauno žmogaus memuarai*.
2. M. Daukša, „Prakalba į malonųjį skaitytoją“.
3. S. Daukantas, *Būdas senovės lietuvių, kalnėnų ir žemaičių*.

II UŽDUOTIS

1. Sėlių kalba.
2. Bazelis.
3. Jonas Bretkūnas.

III UŽDUOTIS

1. Ž. B. Moljeras (1622-1673), „Tartiufas“.
2. Veidmainio (apsimetėlio), religinio šventeivos ir pan.
3. Moljeras – prancūzų dramaturgas, žymiausias klasicistinės komedijos atstovas. Jo pjesėms būdinga socialinė satyra, aštri ydų kritika, ryškūs pagrindiniai personažai, intensyviai besivystantis veiksmas.
4. Atsakymai gali būti įvairūs („Tariamasis ligonis“, „Šykštuolis“, „Mizantropas“, „Skapeno klastos“, „Don Žuanas“).

IV UŽDUOTIS

Teksto ištrauka ar sakiny su vartojamu naujažodžiu (paryškintas) iš duomenyno	Naujažodžio reikšmė
Šis tekstas – tai trumpa refleksija apie tai, kas įvyko, ir siūlymas, kaip atgaivinti akligatvi priėjusi dialogą tarp Universiteto ir valdžios, kaip įveikti ydingą valdžios ir akademybės priešstatą.	akademinė bendruomenė akademinės bendruomenės pasaulis
Įsigykite gniauzvkle , kuri gerina krauiotaka ranku ir plaštakų raumenyse. Pratimai, kurie turėtų tapti kasdienybė. Jei norite daugiau nebejausti nemalonių pojūčių riešo ir pirštų srityje.	prietaisas rankos (pirštu lenkiamiesiems) raumenims mankštinti
Paprastiau jau parduotuvėje eina susikalbėti angliškai nei literatūrine arabu. Žinoma, su ju angliu tai panašiai kaip su mano arabu – į arabiškas konstrukcijas sudeda angliškus žodžius, tiksliau sakant, sudeda tuos angliškus žodžius, kuriuos moka, visa kita – iš egiptietiško dialekto. Va tokia klišakalbe kai prabvėla į tave, tai kartais net nusivoži iš nuostabos ir žmonių originalumo.	kalba, maišyta iš kelių kalbų

Teksto ištrauka ar sakiny su vartojamu naujažodžiu (paryškintas) iš duomenyno	Naujažodžio reikšmė
Kalbėsiu savo vardu – man visas nauiažodvstės procesas labai patinka. Tik reikia pasakyti, kad žmonės nauiažodžiauja čia ir dabar. Žodžius kuriame ne tik iš didelio reikalo, bet ir norėdami pajuokauti.	naujažodžių kūrimas
Betgi tikra nuostabvė , kaip buvo įprates kadaise leptelti vienas Kompartijos pareigūnas, apsilankydamas naujovišku menu parodose, kai vienoje barikadu pusėje su islamofašistais atsiduria ir Europos kairuoliai, ir neva korektiški (veidmainvstė!) propaguotojai ypatingo minties drausminimo, kitaip sakant, „jautrumo tikinčiųjų jausmams“.	nuostabus dalykas
Blogiausia Eurovizijoje yra tai, kaip surežisuota dainininkė – manieros, tonas ir visos kitos nuoširdienos . Geriau ji dainuotų. Hau.	netikro nuoširdumo apraiška
Pradinukui labiau tinka rašiklinė su skvriais, kad nereikėtų ieškoti pasimetusio daikto. Nesibaiminkite didelės rašiklinės – šiais laikais jos gana lengvos. Geriausia išsirinkti rašikline ir tik po to priemonės į ją. Tuomet nenuotiks, kad parkeris nelenda už gumutės ar netelpa liniuotė.	dėžutė ar krepšelis su užtrauktuku rašymo ir piešimo priemonėms laikyti; penalas
Per vasara Bezdonyse veikianti gamyklėlė kasdien perdirba 3-4 tonas sraigiu ir paruošia apie 1 tona apvirtos sraigienos , kuri sėkmingai tiekama prancūzų maitinimo įstaigoms.	sraigų mėsa

1. Klišakalbė.
2. Naujažodystė.
3. Gnaužyklė.

V UŽDUOTIS

1. Padavimas.
2. Pasakojimo detalė apie agurkus, kurie Lietuvoje yra gana nauja daržinė kultūra.
3. Karaimai – Lietuvoje gyvenanti tautinė ir religinė mažuma (viena iš etninių tiurkų genčių grupių), išplitusi Juodosios jūros bei Šiaurės Kaukazo regionuose. Lietuvoje karaimai viduramžiais gausiausiai buvo apgyvendinti Trakuose, miestas tapo jų administraciniu ir kultūriniu centru. Trakuose iki šiol išlikusi nedidelė karaimų bendruomenė.
4. Pasak legendinės istorijos versijos, kunigaikštis Vytautas XIV a. į Lietuvą karaimus atsivežė iš Krymo.
5. Anot Lietuvos metraščių, Birutė buvo Palangos, kurioje išlikęs ir jos vardu vadinamas buvusios pagoniškosios šventovės kalnas, vaidilutė.

VI UŽDUOTIS

Miestai, miesteliai, kaimai	Patarmė
Dubingiai, Obeliai	rytų aukštaičiai uteniškiai
Gervėčiai, Švenčionys	rytų aukštaičiai vilniškiai
Joniškis, Krakės	vakarų aukštaičiai šiauliškiai
Kaltinėnai, Šilalė	pietų žemaičiai varniškiai

Miestai, miesteliai, kaimai	Patarmė
Naujoji Akmenė, Židikai	šiaurės žemaičiai telšiškiai
Tytuvėnai, Vainutas	pietų žemaičiai raseiniškiai

VII UŽDUOTIS

1. Janina Degutytė (1928–1990) kūrybinį kelią pradėjo ir baigė sovietmečiu.
2. Lietuvių liaudies daina. Sovietmečiu buvo populiarus jos variantas, harmonizuotas M. K. Čiurlionio.
3. Salomėjos Nėries.

VIII UŽDUOTIS

1. Daiktavardžiui. Iš (įvardžiuotinių) būdvardžių.
2. Atsakymai gali būti įvairūs: *kiauroji* – bedugnė, praraja, *piktasis* – velnias; *ilgoji* – gyvatė, *nelabasis* – velnias, *šaltoji* – kalėjimas, belangė.
3. b) eufemizmais.

IX UŽDUOTIS

1. Apšvietos.
2. Nuo 1701 m. Prūsija buvo monarchija (karalystė).
3. Volteras, I. Kantas, Ž. Ž. Ruso ir kt.
4. Tolminkiemis.

X UŽDUOTIS

1. Priesaginiu. Daiktavardžiai.
2. *Ivõniškis* k.: *Ivõnas*, *Jankūniškės* k.: *Jankūnas*. Su vardu *Jõnas*.
3. *Kubiliškiai* k.: *Kubilius* ar *kubilius*. *Kūbilas*.
4. Atsakymai gali būti įvairūs: *Atkočiskės* vs.: *Atkõčius* ar *atkõčius*, *Beñdoriškė* k.: *Beñdorius* ar *beñdorius*, *Kavõliskės* k.: *Kavõlis* ar *kavõlis*, *Kriaũčiškės* k.: *Kriaũčius* ar *kriaũčius*.
5. *Barõniškė* k.: *Barõnas* ar *barõnas*. *Avinas*.

XI UŽDUOTIS

Personažas
1. Irka
2. Selmas
3. Gražina
4. Urtė
5. Jonas
6. Jurga
7. Ida
8. Tomas
9. Otelas

Autorius	Personažo Nr.
Markas Tvenas	8
Adomas Mickevičius	3
Saulius Šaltenis	10
Žemaitė	5
Viljamas Šekspyras	9
Šatrijos Ragana	1
Ieva Simonaitytė	4
Kazys Boruta	6
Kristina Gudonytė	7

Personažas
10. Andrius

Autorius	Personažo Nr.
Kristijonas Donelaitis	2

XII UŽDUOTIS

1. Mes, taviškis.
2. Sangražiniu įvardžiu. Ne.
3. Taip. Savęs.
4. Iš i linksniuotės (plg. akimi). Vienaskaitos vietininko forma savyje.

XIII UŽDUOTIS

S. Stanevičius	„Šlovė žemaičių“
M. Bulgakovas	„Šuns širdis“
B. Sruoga	„Milžino paunksmė“
K. Saja	„Po to, kai jie pavirto medžiais“
Dantė	„Dieviškoji komedija“
J. Grušas	„Meilė, džiazas ir velnias“
A. Šlepikas	„Mano vardas Marytė“,
B. Brazdžionis	„Ką sakė mūrininkas Jėzui tą naktį“
L. S. Černiauskaitė	„Benedikto slenksčiai“
O. Balzakas	„Tėvas Gorižo“

XIV UŽDUOTIS

1. Frazeologizmus sieja žodis *siūlas*. Frazeologizmai: 1. *siūlo galo* – visai nieko, 2. *siūlo galą surasti* – išaiškinti priežastį, 3. *kaip siūlas* – plona, liekna (apie liekną, ploną), 4. *už siūlo galą* – dėl niekų, 5. *iki paskutinio siūlo* – visiškai (peršlapti), 6. *nė siūlo* – nieko negauti.
2. *Màno, iki, paskutinio. Žodyje paskutinio.*
3. Iš žodžio *gyventi*. Taip.
4. *Kai surado siūlo galą, tada jau lengvai išaiškins visus vagis.* Šalutinis laiko aplinkybės sakinys. Prieveiksmis [tada].
5. Papildinys. Veiksny.
6. Dalelytė. Kai *nė* yra sutrumpėjęs žodžio dalis.

XV UŽDUOTIS

1. Pranciškus Skorina (apie 1522 m. Vilniuje išleido *Mažąją kelionių knygelę* kirilica).
2. Martynas Mažvydas.
3. Liudvikas Rėza.
4. Marija Gimbutienė.

XVI UŽDUOTIS

1. Kazimieras Būga.
2. Gabrielė Petkevičaitė-Bitė.

3. Jonas Jablonskis.
4. Balys Sruoga.